

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2015 – 9847
Den 22. december 2015

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg har i brev af 15.12.2015 stillet følgende spørgsmål nr. 3 til L 68, forslag til lov om [ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække], som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lisbeth Bech Poulsen (SF).

Spørgsmål nr. 3 (L. 68)

”Ministeren bedes kommentere sin forgængers svar på MIU alm. del spørgsmål 100 (samlingen 2014-15) og oplyse, hvilke forudsætninger der eventuelt er ændret siden besvarelsen eller andre forhold som giver anledning til eventuelle nye konklusioner i ministeriets vurdering af 16 punktsplanen.”

Svar

Der er to grundlæggende forhold, der har ændret sig siden besvarelsen på MIU alm. del spørgsmål 100 (samlingen 2014-15). Dels at det faglige grundlag er blevet opdateret, dels at der nu er klarhed over omfanget af kompenserende foranstaltninger i forhold til overfladevand som led i, at kvælstofreguleringen lempes i overensstemmelse med 16-punktsplanen i den fødevarer- og landbrugspakke, som regeringen netop har indgået aftale om.

I svaret på spørgsmål nr. 100 blev den samlede effekt af at fjerne de reducerede gødningsnormer, randzoner, de 60.000 ha efterafgrøder og restriktionerne på jordbehandling i forhold til kystvande opgjort til ca. 10.000 tons kvælstof.

Kvælstofeffekten af økonomisk optimale gødningsnormer vurderes nu at være mindre, da nye beregninger fra Århus Universitet viser, at marginaludvaskningen er betydeligt mindre end den, der blevet lagt til grund for besvarelsen af MIU nr. 100. I forbindelse med at Århus Universitet (AU) og GEUS har opdateret retentionskortet i 2015 er den beregnede landmiddelretention desuden steget. Ved retention forstås den naturbetingede evne til at tilbageholde kvælstof, så det ikke når ud i vandløb og havet. Dette betyder også, at effekten i kystvande er mindre end forventet. Effekten af de reducerede normer blev i forbindelse med MIU nr. 100 vurderet til ca. 7.700 tons kvælstof i kystvande. Den vurderes nu at have en effekt i kystvande på ca. 4.200 tons kvælstof.

Effekten af de 60.000 ha efterafgrøder vurderes at være lidt mindre i kystvande som følge af den højere landmiddelretention. For randzonerne er det på baggrund af oplysninger fra AU beregnet, at effekten i vandmiljøet udgør 728 tons kvælstof.

Kvælstofeffekten af ændrede restriktioner på jordbehandling i efteråret vurderes også at blive mindre end hidtil antaget, dels som følge af at der nu foreslås andre regelændringer end dem, der blev lagt til grund for besvarelsen af spørgsmål 100, og dels fordi landmiddelretentionen er steget. Den mindre effekt ventes at være ca. 50. AU arbejder på at fastlægge et mere præcist tal.

Den tidligere miljøminister vurderede i sit svar på spørgsmål 100, at justeringen af reglerne om kvælstofnormer ville øge nitratbelastningen af grundvandet, hvilket kunne føre til overskridelse af grænseværdien i EU's drikkevands- og nitratdirektiver på 50 milligram pr. liter i flere områder. Der er i fødevarer- og landbrugspakken derfor besluttet kompenserende foranstaltninger, herunder en målrettet forpagtningsordning eller lignende, som skal resultere i udlægning af flere efterafgrøder. En forpagtningsmodel med efterafgrøder vil have virkning både i forhold til overfladevand og grundvand. På baggrund af data fra GEUS der forventes at foreligge i 2016 vil forpagtningsordningens omfang blive dimensioneret, således at den kan hindre forringelse i miljøtilstanden for både grundvand og kystvande.

De kompenserende foranstaltninger inkluderer ud over den nævnte forpagtningsmodel, at landmændene afskæres fra at anvende brak og randzoner som alternativer til pligtige efterafgrøder, hvis arealerne også anvendes som miljøfokusområder (MFO) som en del af de grønne krav i reglerne om direkte betalinger til landbrugere (Grundbetalingsordningen). Dertil kommer at anvendelsen af kollektive virkemidler til reduktion af kvælstofbelastningen i form af vådområder m.v. videreføres og opprioriteres og fra dyrkningssæsonen 2018/19 iværksættes en målrettet regulering i de geografiske områder hvor der er behov jf. aftalen om fødevarer- og landbrugspakken.

For så vidt angår klimaeffekten af 16 punktsplanen omtalt i svaret på spørgsmål 100 kan jeg henvise til, at beregninger fra Miljø- og Fødevarerministeriet, hvori kulstoflagring i jorden medregnes, viser, at ændringerne i kvælstofindsatserne i den samlede omlægning af kvælstofreguleringen vil have en neutral effekt i forhold til Danmarks samlede drivhusgasudledninger, når den målrettede regulering er indført.

I besvarelsen af spørgsmål 100 blev der udtrykt bekymring for, at forslaget om at fjerne de reducerede gødningsnormer ville medføre konsekvenser for husdyrproduktionen i form af længere sagsbehandlingstider og skærpede krav i husdyrgodkendelserne. Videre var der på tidspunktet for besvarelse ikke klarhed over, hvordan de øgede udledninger af kvælstof ville blive håndteret. I den netop indgåede aftale om fødevarer- og landbrugspakken fremgår det, at det grundlæggende paradigmeskift betyder, at der ikke med fuld sikkerhed på forhånd kan gennemføres en juridisk vurdering, der entydigt afklarer om omlægningen af reguleringen lever fuldt op til alle direktivforpligtelser. I aftalen indgår derfor en beslutning om iværksættelse af miljøkompenserende indsatser i nødvendigt omfang med henblik på at sikre overholdelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser. Der vil på den baggrund ikke være behov for yderligere vurderinger af hensyn til EU-direktiver, når kommunerne træffer afgørelse i konkrete husdyrgodkendelser

hvorfor de oprindelige skitserede konsekvenser ikke længere vurderes at være relevante.

Endelig skal det vedrørende en mulig forhøjelse af harmonikravet for slagtesvin fra 1,4 til 1,7 dyreenheder pr. ha. nævnes, at dette isoleret set kan medføre en vis øget fosfortilførsel til arealer og dermed en større risiko for fosfortab til vandmiljøet. For at modvirke dette indgår det i fødevare- og landbrugspakken, at der i den målrettede regulering af arealerne vil blive fastlagt de nødvendige regler vedrørende fosfor.

Eva Kjer Hansen

/

Frederik Bruun Birnbaum